O 21/2016 vp Eduskunnan budjetti- ja valvontavalta 1990 - 2020

Leena Juvonen
19.4.2017

Valtiontalouden tarkastusvirasto

Eduskunnan tulee omaksua aiempaa merkittävästi aktiivisempi rooli budjetti- ja valvontavallan käyttäjänä sekä ylipäätään hyödyntää valtiontalousasioissa nykyistä tietoisemmin, tehokkaammin ja täysimääräisemmin sille perustuslaissa turvattuja valtaoikeuksia

Toimenpide-ehdotus 1

- Olemassa olevan budjetti- ja valvontavallan käyttäminen on erityisen tärkeää nyt, kun hallinnossa on valmisteilla poikkeuksellisen merkittäviä uudistuksia.
- On tärkeää, että eduskunnalla on näkemys-valtaa julkisen talouden kokonaisuuteen ja kestävyyteen.

Budjettikirjaan tulee sisällyttää valtioneuvoston selvitys toimista, joihin on ryhdytty eduskunnan budjetti- ja muiden finanssipoliittisten kannanottojen johdosta

Toimenpide-ehdotus 2

- Selvityksen ottamista budjettikirjaan kannattaa harkita, jos se lisää kannanottojen merkitystä ja palvelee kansanedustajien tiedonsaantia kannanottojen toteutumisesta.
- Selvitys on nykyisin osa hallituksen vuosikertomusta, jota voidaan pitää kannanottojen johdosta seuranneiden toimenpiteiden käsittelylle luontevana paikkana.

Tulee laatia valtiokonsernin tilinpäätös ja tase aiempaa paremman valtiontalouden kokonaishallinnan aikaansaamiseksi.

Eduskunnan päätösvallan ja yleensä julkisten tehtävien hoidon avoimuuden ja läpinäkyvyyden turvaaminen valtion kokonaan tai osittain omistamissa yhtiöissä edellyttää pikaisia toimia. Samoin valtion omistusten sääntelyn kehittämistä perustuslain 92 §:stä alkaen tulee selvittää.

Toimenpide-ehdotukset 3 ja 4

- Valtionhallinnon pirstaloituminen

Valtiontalouden läpinäkyvyyden ja tilivelvollisuuden parantamiseksi valtionyhteisöjen kokonaisuuden (valtiokonserni) tilinpäätöksen laatimisen edellytysten selvittämistä hyvä jatkaa.

- Valtion toimintojen ulkoistaminen

Huolehdittava yhtenäisistä menettelyistä ja sisäisestä valvonnasta mm. niin, että tuen saajia kohdellaan yhtenäisellä tavalla ja valtion taloudenhoidossa huolehditaan myös valtion edusta.

Kertomusten ja muussa muodossa eduskunnalle annettavan tiedon kriittistä, arvioivaa ja johtopäätöksiä tekevää esittämistapaa on lisättävä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää tiedon ajantasaisuuteen, riskiarviointeihin ja -ennakointeihin sekä tietojen antamiseen säädösten, päätösten ja muiden instrumenttien sellaisessa valmisteluvaiheessa, jossa eduskunnan tiedonsaannilla ja osallistumisella voi tosiasiassa olla merkitystä.

Toimenpide-ehdotus 5

- Eduskunnan tiedon saanti on ollut keskeinen teema myös VTV:n monissa tarkastuksissa.
- Tiedon määrä ei ole välttämättä ongelma - tietoa tulisi esittää tiiviissä muodossa ja sen tulisi olla luotettavaa.
- Lainsäädännön arviointineuvoston työ edistää vaikutusarvioiden laadun parantamista.
- Suullisen vuoropuhelun lisääminen?

On ryhdyttävä selvittämään tarvetta laajentaa ja päivittää Valtiontalouden tarkastusviraston toimivaltuuksia vastaamaan erityisesti valtion budjettitalouden ulkopuolisen talouden merkityksen lisääntymisen sekä valtiontalouden kansainvälisen ja ylikansallisen kehityksen aiheuttamia valvonta- ja tarkastustarpeita (esimerkiksi suhteessa Kelaan, Suomen Pankkiin ja Finanssivalvontaan sekä sote-uudistuksen mahdollisesti mukanaan tuomiin uusiin tarkastustarpeisiin).

Toimenpide-ehdotus 7

- Tarkastusvirasto pitää asian selvittämistä hyvin tärkeänä

  Vuoden 2016 talousarvioon sisältyy 18,7 miljardia euroa sellaisia menoja, joita hallinnoivat talousarvion ulkopuoliset organisaatiot (mm. Kela 10,2 mrd. e ja Keva 4,7 mrd. e).
  VTV:stä annettuun lakiin tehdyn rajauksen valtiontaloudellinen merkitys on vuosien kuluessa kasvanut selvästi.
- Valtion varainhoidon pitäisi olla tarkastusviraston tarkastettavissa hyvän tarkastustavan mukaisesti riippumatta siitä, kuka näitä varoja hallinnoi.

Tulee asettaa parlamentaarinen budjettivaltakomitea selvittämään eduskunnan budjetti- ja valvontavallan turvaamis- ja kehittämistarpeita, tekemään ehdotuksia eduskunnan finanssivallan lisäämiseksi sekä käynnistämään ehdotusten toimeenpano eduskunnan sisällä ja muualla ylimmässä valtionhallinnossa

Toimenpide-ehdotus 8

Suomessa eduskunnan budjetti- ja valvonta-vallalla on vahva perusta. Myös eduskunnan tiedonsaannin potentiaali on hyvä. Käytännön menettelyissä ja tiedon hyödyntämisen syvällisyydessä on kuitenkin parannettavaa. Aihepiiri on hyvin merkittävä – VTV kannustaa eduskuntaa pohtimaan välineitä ja tapoja budjetti- ja valvontavallan kehittämiseksi.

Leena Juvonen
tuloksellisuustarkastuspäällikkö
Valtiontalouden tarkastusvirasto

+358 9 432 5729
leena.juvonen@vtv.fi

www.vtv.fi
www.vaalirahoitus.fi
@VTV_fi

Kiitos!